

A marsall újra megjelent a színen

Pár nappal ezelőtt szűkszavú távirat jelentette, hogy a lengyel kormány beadta lemondását és a köztársasági elnök Pilsudszky marsallt bízta meg az új kormány megalakításával. Pilsudszky meg is alakította kormányát s a lengyel köztársaság fennállásának tizedik évében ismét ő áll annak az országnak az élén, amelynek reneszánszában annakidején olyan tetemes munkával és energiával vette ki a részét.

A zord tekintetű és marcona bajszú szociálista lapszerkesztő és egykori es. és kir. ezredes tehát ismét elérte azt a célját, hogy ur legyen a maga szemétdombján, annál is inkább, mert saját szavai szerint is: a lengyel parlamentet és a lengyel pártokat nem tartja egyéneknek, mint szemétdombnak. A vasakaratu és nem mindennapi képességekkel megáldott diktátor, annak ellenére, hogy Lengyelország legnagyobb elleneségét Szovjetországban látja, nagyon sokat tanulhatott a moszkvai diktátoroktól és azok módszereiből. Van valami közös vonás benne Trockijjal, akiben a forradalmi gondolatvilágot a legmélyebb embermegvetés, a csaknem swifti gúny és lenézés alakította ki s akinek szemében a tömeg semmi egyéb, mint matéria egy újabb s a szellemiség magasabb fokozatainak megfelelő társadalmi rend kialakítására.

Pilsudszky marsall, aki a monarchia idejében még szóvel és tettel, sőt igen gyakran a börtönbüntetést jelentő végző konzekvenciák levonásával harcolt a demokráciáért, a népek egyenjogúságáért: Lengyelország megalakulása után, akárcsak Mussolini, teljesen megtagadta multját és a diktatúra híve lett. Mint diktátor azonban sohasem alkalmazta sem a moszkvai népbiztosok, sem pedig Mussolini módszereit. Miután semmi ravaszság és kevesebb kegyetlenség él benne, — Pilsudszky nem annyira az intézményes elnyomás embere, mint inkább csak a parlamentarizmus ellensége, aki ebben az intézményben nem lát egyebet, mint fecsegné vágyó, rendszerint kevéstudású s a politikai pályából ki zárólag megélni akaró emberek találkozó helyét, ahol nem a kvalitás, hanem a kvantitás dönti el az országok sorsát.

Ha tekintetbe vesszük a lengyel viszonyokat, ahol a korrupció és a politikai demagógia csak a könnyelműségnek és felületességnek nagyobb, ahol még nemrégiben is az ország pénzügyi élete teljesen alá volt aknázva: talán bizonyos mértékig menthetőnek fogjuk találni Pilsudszky marsall magatartását. Ő benne kétségtelenül megvan minden olyan vonás, amely az egyéni diktatúrát, ha nem is elfogadhatóvá, de valamennyire érthetővé teszi. A baj csak az, hogy szűkebb vezérkara egyáltalában nincs olyan emberekből összeválogatva, akik a parlamenti „bölcsék” szellemi és erkölcsi színvonalát felülmulnák, sőt ellenkezőleg, — ezeknél jóval alacsonyabb szellemi és erkölcsi nívón álló, szoldateszka — szellemű emberek.

Most, hogy Pilsudszky marsall ismét kormányra került: a lengyel demokráciának nincs mit remélnie tőle. Nincs mit remélnie, annak ellenére, hogy Pilsudszky marsall nem Mussolini s inkább baloldali diktatorként tekinthetjük, mint a reakció és a középkor restaurátorának. Nem hasonlítható össze se Stalinnal, se Mussolinival; szerepe és egyénisége talán a Kemál pasáéhoz áll legközelebb. Hatalmas gyűlölete Oroszországgal szemben, valószínűleg nem is annyira a bolsevizmusnak, mint inkább azoknak a cári szörnyűségeknek szól, melyekből annak idején ő és honfitársai éppen eléggé kivették a részüket. Minden lengyelben ösztönösen él — az évszázados elnyomás emlékeképpen — az oroszok elleni gyűlölet s bizony a lengyel tömegek ma sem nagyon tudnak disztinválni Szovjetország és az egykori cári Oroszország között. Valószínű, hogy ez a lélektani adottság az oka annak is, hogy Pilsudszky marsall diktatori hajlamai Lengyelországban nem találtak olyan hatalmas gyűlölettel és ellenállással, mint Mussolini személye és általában a fasiszmus. A lengyel parasztok s a lengyel kispolgárság benne látják Lengyelország védőjét az orosz áradat ellen, hiszen ő és néhány francia tábornok voltak azok, akiknek sikerült Varsó alól a moszkvai seregeket visszazúzni.

Ennek ellenére is azonban Pilsudszky marsall újabb kormányra kerülése nem mondható a lengyel politikai élet öröndetes fordulatának. Ahol katonák

kormányoznak s különösképpen katonai diktátorok, ott mindig elnével az ösztönös kritika szava s a társadalmi küzdelmek egyensúlya is előbb-utóbb csak véres kirobbanásokon keresztül állhat helyre. Bizonyos, hogy a lengyel demokrácia, éppúgy, mint általában a kelet-európai demokráciák, — pillanatig sem rendelkeznek a kellő eréllyel, a kellő felkészültséggel és a kellő morális tisztasággal ahhoz, hogy nagy és komoly alkotásokat vigyenek véghez a széles népretegek érdekében. Nincs az a zeniális diktátor, aki ha a diktatúrának végecsélt és nem eszközt lát: előbb-utóbb ne sodorja katasztrófákba és zürzavárba népét és országát. A demokráciák megvan kétségtelenül az a súlyos hibájuk, hogy túl elnézőek, túl alkalmazkodók a nagy feladatok megvalósításának pillanataiban s tág teret engednek a nepotizmusnak, a korrupciónak és a tudatlanság érvényesülésének. Mégis, a haladás felé vezető uton a demokráciának megvan a nagy történelmi hivatásuk. A demokráciák a társadalmi ellentétekből felduzzadó forradalmi ellentétek biztonsági szelepei, amelyek kifor-

málják és megrajzolják irányvonalát az új gazdasági, politikai és társadalmi lehetőségeknek.

Pilsudszky marsall a maga egyéni gőgjében és elbizakodottságában, a maga öregemberi hiúságában és szinte romantikus embermegvetésében elfelejtette azt az időt, amikor Lengyelország legszörnyűbb szenvedéseinek is az önkény, vagy a félönkény volt a forrása. Lehet, hogy szándékai tiszták és emelkedettek, — de arra egyetlen, még oly akaratéros és zseniális ember sines felhatalmazva, hogy bírása legyen népének. Parancsolni csak annak van joga, aki megtanult engedelmessé válni s Pilsudszky marsall, úgy látszik, csak parancsolni tud. Ez pedig lehet egy kiváló katona erénye, de semmiesetre sem egy nagystilű államférfié. Az erély nem kell, hogy feltétlenül erőszakos váljon. Pilsudszky marsall pedig erélyét erőszakká duzzasztotta s ez teszi kétesértékűvé újabb szereplését a lengyel politikai élet színpadán, amely kaotikus volta ellenére is elég érett arra, hogy önmagát kormányozza. Ezer ember tévedése sosem lehet olyan tragikus, mint egy emberé s féltő, hogy Pilsudszky marsall ismét egy nagy politikai tévedés áldozatává készül tenni hazáját, amelyet ő segített újjáépíteni. (s. l.)

Titokzatos gyilkosság Berlinben

Egy előkelő fiatalember megcsonkított holttestére bukkantak, aki beteges hajlamán k esetét áldozatul Diplomata-körökben keressék a gyilkost

Berlin, augusztus 27. Rendkívül titokzatos és romantikában bővelkedő büncselekmény foglalkoztatja már régebbi idő óta a berlini rendőrséget. Az eddigi nyomozás csak részleges eredményekre vezetett, amelyekből kombinációkat vonnak, anélkül azonban, hogy pozitív megállapításokat lehetne tenni. Néhány héttel ezelőtt ugyanis a berlini csatornában egy megcsonkított holttestet találtak, amelyet papírba göngyölték. Nem sokára megtalálták a holttest levágtatott részeit és bebizonyosodott, hogy borzalmas gyilkosság történt. Az áldozat személyazonosságának megállapítása, valamint a tettes kilétének kinyomozása teljes bizonytalanságban indult el. A holttest különböző újságpapírokba volt göngyölve, amelyeket jobboldali evan-

gélikus körökben olvasnak és ez képezte a nyomozás kiinduló pontját. A törvényes orvosi boncolás azonban újabb fontos nyomokat produkált, miután az orvosi megállapítás szerint a meggyilkolt előkelő körökből származhatik. A berlini rendőrség eddigi nyomozása alapján kétségtelen, hogy homoszexuális motívumok képezik a gyilkosság elkövetésének alapját és úgy a tettes, mint a meggyilkolt arisztokrata körökből való. Közben olyan hírek merültek fel, hogy a tettesek többen is voltak és egy külföldi hatalom diplomáciai testületéhez tartoztak. Ennek következőben az egész ügy rendkívül misztikus formát ölt és bizonytalan, hogy a rendőrség fel tudja-e deríteni.

Beszélgetés Mussolinival

Az olasz ifjúság, amely kollektive érez, ki akarja magát szakítani az elmúlt század élvhajhászó szellemének befolyása alól

Az ipari trösztök diktatúrája ellen a fasiszmus diktatúrája

Róma, augusztus 27. Nem a nap aktualitásairól kérdezősködöm a Duce-nél, hanem politikájának szellemi okai érdekelnék. És Mussolini háromnegyed órán át magyaráz.

Mivel az olasz ifjúságot már alaposan tanulmányoztam, megkérdeztem Mussolinin, miként lehetséges az, hogy

az olasz ifjúság lelkesedik a fasiszta államért. A kérdés feltételek nem feledeztem meg arról, hogy a Duce lehetőleg fiatal munkatársakkal veszi körül magát. A miniszterek tulnyomó részét 30 és 40 év között vannak. Mussolini nem riad vissza attól sem, hogy olyan férfit, mint Volpi pénzügy-

miniszter, aki tulajdonképpen megcsonkított és elviselhetetlenné vált, menesztessen és másval pótoljon.

Mussolini kimerítően válaszolt: — Az olasz ifjúság ki akarja szabadítani magát a XIX. század szelleméből és utóhatásaiból. Az elmúlt században az élvhajhászó, liberális, individualisztikus életfelfogás uralkodott. Most azonban az ifjúság, amely kollektiven érez, a nagy egészért akar dolgozni.

Mi ez a nagy egész? — Ez a kérdés magától vetődött fel.

— A korporatív állam! — válaszolja Mussolini és nagy melegséggel vádolja ennek az államnak lényét. A korporatív állam olyan alakulat, amely helyreállítja az erők egyensúlyát. Ez az állam azonban még nem valósult meg, a fasiszmus dinamikus, az eljövendő időért dolgozik. Az alapszeme azonban szilárdan áll és ez a hegeli filozófia. Nem akarjuk, hogy egoisztikus erők, mint az ipari trösztök Németországban, avagy a Comité des Forges Franciaországban csak addig legyenek az állam barátai, amíg ez engedelmessé válnak parancsainknak, azonban nyomban hátat fordítanak, ha az állam nem fogad szót!

— A korporatív állam az összes divergáló gazdasági erők igazságos kiegyenlítése legyen — folytatja a Duce — és öröndetes, hogy az olasz munkabirosgok, a Carta del Lavoro őrzi egyre növekedő mértékben élvezik az összesség bizalmát, egyszerűen azért, mert egyszer ennek, másszor annak a csoportnak adnak igazat.

Ez az alapszeme még Mussolini szocialista idejéből származik — vetetem közbe.

— Igen, — hangzott az őszinte felelet — csak hogy a szocialisták elkövetik azt a nagy hibát, hogy a polgári osztályt egységesnek tartják. A polgárság azonban megoszlik és az államnak kell kikényszerítenie a nép összes erőinek egységét, a nemzet együttműködését.

A beszélgetés ezután a megszilárdult fasiszta állam nemzetközi érvényesülésére terelődött. Elismertem, hogy az autoritás és az érvényesülés magától értetődő, azonban a nemzetközi viadal eszközei, mint a háború és a gázharcok, idejüket multák.

— Igaza van! — válaszolta Mussolini. — Olaszország azonban nem szoríthat le addig, amíg Franciaország fegyverkeznek.

Mussolini eme kijelentésében megnyilvánul a jelen politikai filozófiája, amely mindenütt egyforma és amely alól Mussolini sem tudja függetleníteni magát. A Duce ugyanis tisztában van azzal, hogy a háborúhoz senki sem kölesönöz egyhamar pénzt. Ha tehát tovább kell fegyverkeznie, úgy nem finanszírozhatja a fasiszta államot. Azt hiszi azonban, hogy az olasz ifjúságot nem foghatja össze és nem felegyelmezheti az „új, nagyobb hazá” jelszavával, amely azonban, sajnos, gyakran a háború felé sodor.

A külpolitika után a Vatikánnal kötött konkordátumról beszélgetünk.

— A konkordátum megkötése nem teremtett sem győzöt, sem legyőzöttet — magyarázza a Duce. — Egy nehézséget azonban még nem sikerült kiküszöbölni. Az egyház még mindig nem mondott le arról a régi igényéről, hogy ő a Nap és az állam a Hold. Ez a felfogás azonban az állam részére elviselhetetlen. Az államnak saját törvényei és saját erkölcsi vannak. Nem írhatja, hogy ezekben valaki beleszóljon. Sikerült azonban a mult kritikus helyzetét likvidálnunk és így megteremtettük az állam és egyház új viszonyának kiindulási pontját.

Mussolini lassan az ajtóhoz kísért. Ez az ember az olasz ifjúság bálvány. Ezt magam tapasztaltam, amikor a Duce 23.000 fiatal fasiszta olimpiádját vezette. Ez az ember a világ legszorgalmasabb miniszterelnöke. Kijelentései, amelyeket eszelekedeteinek motívumairól tett, megérdemlik azt, hogy mindenki alaposan elgondolkozzon rajtuk.

A legfőt

Kolo

A legfőt megf

Bucuresti—B
(Az Uj Kelet tu
ti legfőt közig
ság (Comitetul
ma délelőt tár
rosi tanács fell
helyi reviziós t
meretes döntése
misitette a nég
választását és K
ra mindössze ké
délyezett. A he
intézkedése ann
keltett, mert eg
törvény egyetle
dályozza meg n
lasztását, másr
mesterek számán
böző helyi revizi
jelentőségű dönt
ve Brassóban
pedig négy alp
A központi rev
előtt tíz óraker
zés tárgyalását.
négy alpolgárme
Emil Hatieganu
elnök és dr. Fla
vári ügyvéd jelen
ezenkívül a tárg
és dr. Marton E
polgármesterek is
amely az alpolgá
lékezetesen megf
tian Bornemisa k
Hatieganu Emil
szólásra. Igen al
nagyvonalu beszé
lyi reviziós bizot
hatatlanságát. H
mindenekelőtt rá
Comitetul Local
hatáskörét akkor,
az alpolgármestere
be. A helyi revizi
nem sérthetik me
miát s csupán a h
szoritkozhatnak, h
döntései a törvény
mellett hozatnak-e
nu professzor vég
hogy a Comitetul
tőségű döntést kel
hoznia.

Dr. Flaviu Laur
zó felszólaló, aki
tokra hivatkozva
szükségességét,
négy alpolgármest

Dr. Bornemisa
blokk képviselője,
próbálta a kolozsv
döntését alátámasz
lista jelszavakat le
mitetül Central el
pot. — mondotta
hogy Kolozsvárnak
nak négy alpolgárm
ból három kisebbse

Dr. Hatieganu E
és lendületes szava
nisa dr. érvelése el
esszor hangoztatta.
évv nemzeti paras
vált, hogy a lakos
evonja a gyakorlat
ájába. A legfőtbe
zután tanácskozási
ét és felőráig tar
neg döntését. Eszer
tós bizottság meg
szottság döntését,
násnak azt a hat
kolozsvári alpolgá

Schwartz Me
Zsidó
(Internátusa) C
Prospektus

Iskolák! Szülők! Tanítók!

Néhány napon belül megjelenik
a Stangel-féle Gabel rendszerű

KOLJEHUDA ALEF-BET

HÉBER-ROMÁN SZÖVEGGEL

Kérjük az érdekelteket, közölnék
sürgősen, hány péld. repflektálnak

Iskolák kérjenek mintapéldányt !!!

Megrendelhetők:

Az UJ KELET könyvosztályában, Cluj

Kérje Ön a HENOL vagy HENNE ROYALE legjobb hajfestőszert.

A legfőbb revíziós-bizottság megsemmisítette a kolozsvári bizottságnak az alpolgármesterek kérdésében hozott jogfosztó határozatát

Négy alpolgármestere lesz Kolozsvárnak, de meg kell ismételní az alpolgármester választást

A legfőbb revíziós-bizottság kimondotta, minthogy az alpolgármesterek számának megállapításához a gyámsági fórum előzetes hozzájárulására van szükség, meg kell ismételní a választást

Bucuresti—Bukarest, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti legfőbb közigazgatási revíziós bizottság (Comitetul Central de Revizuire) ma délelőtt tárgyalta a kolozsvári városi tanács fellebbezését a kolozsvári helyi revíziós bizottságokhoz azon ismeretes döntése ellen, mellyel megsemmisítette a négy alpolgármester megválasztását és Kolozsvár városa számára mindössze két alpolgármestert engedélyezett. A helyi bizottságnak ez az intézkedése annál is nagyobb felúnést keltett, mert egyfelől a közigazgatási törvény egyetlen intézkedése sem akadályozza meg négy alpolgármester választását, másrészt pedig az alpolgármesterek számának kérdésében a különböző helyi revíziós bizottságok már elvi jelentőségű döntést hoztak, megengedve Brassóban három, Konstancában pedig négy alpolgármester működését.

A központi revíziós bizottság ma délelőtt tíz órakor kezdte meg a fellebbezés tárgyalását. A kartellpártok és a négy alpolgármester képviseletében dr. Emil Hatieganu professzor, kamarai alnök és dr. Flaviu Laurentiu kolozsvári ügyvéd jelentek meg. Jelen voltak ezenkívül a tárgyaláson Tuffli Richard és dr. Murton Ernő megválasztott alpolgármesterek is. A román blokkot, amely az alpolgármester választást emlekeztesen megfellebbezte, dr. Sebastian Bornemisa képviselte. Elsőnek dr. Hatieganu Emil professzor emelkedett szólásra. Igen alapos felkészültségű és magyvonalu beszédben mutatta ki a helyi revíziós bizottság döntésének tartatlanságát. Hatieganu professzor mindenképp rámutatott arra, hogy a Comitetul Local de Revizuire hulléptáratalkor, midőn beavatkozott az alpolgármesterek számának kérdésébe. A helyi revíziós bizottság döntése nem sérthetik meg a községi autonómiát s csupán annak megállapítására szorítkozhatnak, hogy a község tanácsok döntései a törvényes formák betartása mellett hozhatók-e, vagy sem. Hatieganu professzor végül rámutatott arra, hogy a Comitetul Centralnak elvi jelentőségű döntést kell ebben a kérdésben hoznia.

Dr. Flaviu Laurentiu volt a következő felszólaló, aki gyakorlati szempontokra hivatkozva bizonyította annak szükségességét, hogy Kolozsvárnak négy alpolgármestere legyen.

Dr. Bornemisa Sebastian, a román blokk képviselője, előbb jogi érvekkel próbálta a kolozsvári helyi bizottság döntését alátámasztani, majd nacionalista jelszavakat lobogtatott meg a Comitetul Central előtt. „Lehetetlen állapot, — mondotta Bornemisa dr. — hogy Kolozsvárnak, Erdély fővárosának négy alpolgármestere legyen és abból három kisebbségi”.

Dr. Hatieganu Emil kért ismét szót és lendületes szavakban kelt ki Bornemisa dr. érvelése ellen. Hatieganu professzor hangoztatta, hogy a kormányon lévő nemzeti parasztpárt intenciója az volt, hogy a lakosság összes rétegeit bevonja a gyakorlati közigazgatás munkájába. A legfőbb revíziós bizottság után tanácskozára vonult vissza és két és fél óráig tartó vita után hozta meg döntését. Eszerint a legfőbb revíziós bizottság megsemmisítette a helyi bizottság döntését, jóváhagyta a városi tanácsnak azt a határozatát, mellyel a kolozsvári alpolgármesterek számát

négyben jelölte meg. Minthogy azonban az alpolgármesterek számának meghatározásához a gyámsági fórum jelen esetben a Comitetul Central előzetes

hozzájárulására van szükség, a revíziós bizottság utasította a városi tanácsot a négy alpolgármester személyének újból való kijelölésére.

Felemelték a tandíjat az állami iskolákban

A nagyobb városokban 2500 lej lesz az évi tandíj

Bucuresti—Bukarest, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatási minisztérium ma délelőtt rendeletet boesátott ki, amelyben megállapítja az állami iskolákban fizetendő tandíjakat. Az új tarifa az eddigi tandíjak lényeges emelését jelenti. Eszerint az 1930—31. évi tanévtől kezdve költ-

ségvetéssel előirányzott iskolákban a következő tandíjak fizetendők:

I—V. osztályú városokban 2500 lej, VI—XII. osztályú városokban 2000 lej, XII—XV. osztályú városokban 1500 lej. Az ország egyes városai, mint ismeretes, klasszifikálva vannak az illető helyiségekben az állami tisztviselőknek

fizetendő drágasági és lakáspótlék szerint.

A fenti összegek a költségvetéssel előirányzott iskolákban, illetőleg osztályokban fizetendők. Az extrabudgetális osztályokban 8—6, illetőleg 5000 lej tandíjat fognak szedni.

Tizenkétfélmillió lejt utalt ki a pénzügy-miniszter a tűzvész és árvizkárosult községeknek

Maniu miniszterelnök személyesen fogja megállapítani, hogy mennyi jut ebből az összegből Borsának

Bucuresti—Bukarest, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Fővárosi lapok közlése szerint a pénzügyminisztérium 12 millió lejes hitelt nyitott meg különböző elemi katasztrófák áldozatainak felségélyezésére. Ezek között szerepelnek természetesen a borsai tűzkárosultak is. A lapok közlése szerint

12 millió lejből kártalanítani fogják a legutóbbi tűz és árvizkárosultaknak egy jelentős részét, a legnagyobb kvótát azonban a borsai tűzkárosultaknak kívánja juttatni a kormány.

A Zsidó Parlamenti Klub intervegniált a kormánynál abban az irányban, hogy a 12 millió lejből a borsaiaknak

megfelelő összeg jusson. A kormány azonban egyelőre még nem döntött ebben a kérdésben. Popovici Mihály pénzügyminiszter ugyanis szabadságon van és távollétében Maniu miniszterelnök helyettesíti, aki fenntartotta magának a döntést a felosztást illetőleg.

Az Ugir a királytól fogja kérni a közszállítások körüli panamák megtorlását

A kolozsvári csoport bizalmas értekezletén éles szavakkal bélyegezték meg a közszállítások körül történt törvénysértéseket

Cluj—Kolozsvár, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután a Gyáriparosok Országos Szövetségének kolozsvári kerülete bizalmas megbeszélésre hívta össze azokat a tagjait, akik közszállításokban rendszeresen vesznek részt s akik teljesen tudatában és ismeretében vannak azoknak a visszasságoknak és visszaéléseknek, melyek a mai állami és egyéb közszállításokat jellemzik.

A bizalmas értekezleten a Gyáriparosok Szövetségének erdélyi tagjai közül számosan vettek részt. Az ülésen Diamant Izsó, a Sodronyipar Rt. vezérigazgatója elnökölt, kinek bevezető szavai után dr. Böszörményi Sándor ügyvezető igazgató megdöböntő adatokkal támasztotta alá azokat a visszaéléseket, amelyeket közszállításokban résztvevő belföldi iparvállalatok kénytelenek elszenvedni.

A CFR negligálja a törvényeket. Ezután részletesen vázolta Böször-

ményi Sándor azt a lehetetlen állapotot, hogy a szükségleteiket nyilvános árlejtésekkel beszerezni köteles közintézmények, elsősorban maga a CFR, az árlejtések módjaira vonatkozó törvényeket és kormányrendeleteket egyszerűen figyelembe sem veszi, az árlejtéseket ellenőrző és az árlejtéseket megtartó központi hivatal pedig egyszerűen nemlétezőnek tekintti. Csak termeszetes, hogy a törvények nem respektálása folytán az árlejtések területén valóságos anarchia uralkodik s a közszállításokban résztvevő belföldi vállalatok valóságos játéklabdává süllyedtek a különböző közhivatalok beszerzési osztályainak.

Az is rendszerré vált, hogy az árlejtéseket egyszerűen mellőzik. Rendszerré vált az a szinte hihetetlen tetsző visszaélés és törvénytelenesség is, hogy az árlejtéseket kiürítik és megtartják ugyan, de az ajánlatok felbontását követő privát tárgyalások teljesen megváltoztatják az árlejtés eredményeit. Hiába tett valaki olcsóbb ajánlatot, mégis el kell tünnie a törvény olyképpen flagrns megsértését, hogy a privát uton bekért utóajánlatok révén az olcsó ajánlattevő helyett a protezsált vállalat nyeri el a szállítást.

Rámutatott azután Böszörményi Sándor arra is, hogy a szabályosan

lefolytatott árlejtések eredményét egyszerűen megsemmisítik s azokat a kik ront olcsóbb ajánlattevők szerzett jogaira hivatkoznak: *jogaik elismerése és költségeik megtérítése helyett a későbbi árlejtésekről való kizárással fenyegetik meg.* A rendszertelenségből valóságos rendszert csináltak. Ennek legjellemzőbb tünete, hogy azok, akiknek ez minden bizonytalansággal szemben *érvényesül*, — a belföldi vállalatok helyett a külföldi cégeket favorizálják törvényellenesen.

Dr. Böszörményi Sándor jelentése után a jelenlevő tagok egyhangulag ki mondták, hogy az UGIR kolozsvári vezetősége nem hajlandó tünni az állami közintézmények termelésellenes politikáját s a szörnyű sérelmek orvoslását előbb a kormánytól s ha ez nem vezet eredményre: memorandumban a királytól fogja kérni. A felterjesztendő memorandum hangoztatni fogja, hogy a belföldi gyáripar ragasz kodik a közszállítások szabályozására vonatkozó törvények és rendeletek szigorú respektálásához, valamint a közintézmények beszerzési és árlejtési bizottsági tagjának legszigorubb meg büntetéséhez, ha ezek csak a legcsekélyebb mértékben is megsértik a vonatkozó törvényeket.

A memorandum szövegének elfogadása után az értekezlet véget ért.

ÉRTESÍTÉS!

Az IRIS porcellánáru, cserép-kályha és samottéglagyár üzletét a Str. Regina (v. Deák Ferenc ucca) 10 sz. alá helyezte át

A legfőbb revíziós bizottság döntése, amely a kora délutáni órákban érkezett meg Kolozsvárra, általános meglepettséget váltott ki. Ez a döntés lehetővé teszi, hogy a paktumos listán beválasztott tanácsosok harmónikus együttműködésben dolgozzanak a város élén. S hogy a revíziós bizottság döntése így alakult, abban kétségtelenül jelentős szerepe van a nemzeti parasztpárt vezetőinek, akik az első pillanattól az utolsóig híven állották a paktumot és mindent elkövettek, hogy annak egyes megállapodásai a gyakorlatban is érvényesíthetők legyenek.

Schwartz Menyhért né külföldi mintára berendezett ort'
Zsidó leánynevelő intézete
(Internátusa) ORADEA Str. Saguna (Kapucinus ucca) 9. sz. alatt
Prospektus
A beiratások megkezdődtek

Összeült Berlinben az Actionscomitée ülése, amelynek döntenie kell a cionista világkongresszus összehívásáról

Az Executive Simpsonnak nyújtott információk adatokban bebizonyította, hogy Palesztina négy kerületében ötvenöt ezer zsidó családot lehet letelepíteni, anélkül, hogy az arabokat ki kellene szorítani

Berlin, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Cionista Világszervezet Aktionscomitéeja összeült Berlinben, hogy a cionista mozgalmat és Palesztinát érdeklő aktuális problémákat megvitassa és döntsön a cionista világkongresszus összehívása felől. Az Aktionscomitée tanácskozási elnöke nagy érdeklődéssel fordul az egész világ zsidósága, amely a cionista mozgalom nevében új politika, frissebb és lendületesebb tevékenység inaugurálását várja.

A megnyitó ülésen résztvettek az Executive és az A. C. összes tagjai, valamint a Vaad Leumi, a cionista országépítő alapot és a Jewish Agency reprezentánsai. Romániát dr. Mayer Ebner képviselte a tanácskozáson. Augusztus 24-én délután 12 órakor nyitotta meg a gyűlést Motzkin elnök, aki megnyitó beszédében a cionista mozgalom halottait parentálta el. Ezután közölte, hogy Weizmann Chaim professzor a cionista világszervezet elnöke, akadályoztatása miatt nem vehet részt a megnyitó üléseken és így a gyűlések eredeti programját megváltoztatva, Weizmann politikai referátuma hétfőre marad el.

Négy kerületben ötvenöt ezer családot lehet letelepíteni anélkül, hogy az arabokat ki kellene szorítani

Ezután dr. Arthur Ruppin emelkedett szólamra, aki a palesztinai kolonizációs munkáról referált. Ruppin vázolta az Executívának az elmúlt öt hónapban gazdaságpolitikai téren kifejtett munkásságát. Az általános figyelem középpontjában Sir John Hope Simpson palesztinai látogatása állott. Az Executive hatalmas informatív anyagot bocsátott a brit kormány kiküldetésének rendelkezésére, aki Ruppin társaságában meglátogatta a zsidó kolóniákat. Az Executive alapos tanulmányozás tárgyává tette Palesztina egyes vidékeinek gazdasági lehetőségeit és a beszerzett anyagok alapján egy tervezetet terjesztett Simpson elé, amelyből kitűnik, hogy négy kerületben körülbelül 55 ezer család volna letelepíthető anélkül, hogy a jelenlegi arab telepeseket ki kellene helyezni szorítani. Ebben a négy kerületben három-négymillió dunám föld van, amelyből mi 300 ezer dunámot igénylünk zsidó telepítvények számára. Ily módon az arabok olyan eszközök birtokába jutnak, hogy földjeik belterjes kihasználása folytán a jelenleg rendelkezésükre álló területen nyugodtan megélhetnek. Ismertettük Simpsonnal azt az írt is, amelyet az elmúlt tíz esztendőben a zsidó iniciatíva teremtett meg az országban.

Ruppin dr. ezután a kolonizáció helyzetével foglalkozott. Az elmúlt év meglehetősen kedvezőtlen volt egyrészt az egereket okoztak a termésben hatalmas károkat, másrészt pedig a Jewish Agency büdzséjét nem tartották be s így az előirányzott összegeknek csak kétharmada volt felhasználható. A telepesekkel szerződést kötöttünk, melynek értelmében az első öt évben semmit sem kell fizetniük, az ezt követő tíz évben kétszázalékos kamatot fizetnek a rendelkezésükre bocsátott összegek után, a következő negyven évben pedig az egész tőkét törleszteniük kell.

Az ipar és kereskedelem kiheverték a bojkott következményeit

Az általános gazdasági helyzet a városokban nem volt kedvezőtlen. Az ipar és kereskedelem már kiheverték a bojkott következményeit. Rutenberg két hónapon belül már szállíthatni fogja a szükséges energiát a villamos centráléból. A Holt tengernél körülbelül száz zsidó munkás foglalkoztatódik. Tiberiási melegforrások kiaknázását egy társaság vette át. A 120 ezer dunányi narancs-

esal beültetett terület 58 ezer zsidó kézben van. Az Executív egy 850 ezer fontos büdzsét terjeszt az Aktionscomitée elé. Ez a minimuma annak, amelyet a Jewish Agency a palesztinai munka számára igényel. Ebből az összegből 300 ezer font a mezőgazdaság számára van előirányozva, a telepítvények végleges konszolidálása céljából.

A Keren Hajjeszod pesszimizmus nélkül tekint a jövő elé

Ruppin referátumával az első ülés véget ért. A második ülésen dr. Arthur Hantke terjesztette elő jelentését a Keren Hajjeszod munkájáról. Az egész világra kiterjedő gazdasági válság ellenére sem mondható, hogy a Keren Hajjeszod bevételeiben visszaesés állott volna be. Egyes országokban ahol a válság a legerősebben tombol, mint például Lengyelország, Románia, a bevételek emelkedést mutatnak. Amerikában azonban az Allied Campaign nem vált be. A direktórium megfontolás tárgyává fogja tenni, hogy a Keren Hajjeszod munkáját nem-e kell új alapokra helyezni. A Keren Hajjeszod vezetősége minden pesszimizmus nélkül tekint a jövő elé.

Gronau német óceánrepülő leszállt Newyorkban, ahol óriási lelkesedéssel fogadták

A lapok kimerítően méltatják Gronau teljesítményét

Newyork, augusztus 27. Von Gronau német óceánrepülő ma amerikai időszámítás szerint délután 3 óra 45 perckor a newyorki kikötőben leszállott. A német pilóta gépe az utat Halifaxtól Newyorkig 160 kilométeres óránkénti sebességgel tette meg. Gronau érkezését óriási tömeg várta. Az emberek lelkesen ünnepelték az óceánrepülőt már csak azért is, mert ez az első eset, hogy óceánrepülő pilóta Newyorkban géppel földre szállott.

A lapok kimerítően méltatják Gronau bárá óceánrepülő sikeres óceánrepülő útját.

Az Associated Press közli, hogy a német óceánrepülő pilóta néhány nap múlva gépén ellátogat Washingtonba és Cskágóba is.

Newyork, augusztus 27. A schenectadyi rádióállomás tegnap ünnepséget rendezett Gronau német óceánrepülő tiszteletére. A pilóta személyesen is megjelent a rádió mikrofonja előtt s üdvözölte az amerikai rádióhallgatókat. Gronau az újságírók előtt kijelentette, hogy ugyanazon az utvonalon nem tenné meg még egyszer az utat az óceánon át, amelyen Amerikába érkezett.

Szeptember végén szocialista világkongresszust tartanak a palesztinai zsidó dolgozók érdekében Berlinben

Berlin, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész világ zsidó munkásai nagy érdeklődéssel várják szeptember 27-ét, amikor is Berlinben megnyitják a palesztinai zsidó munkások érdekében megrendezett kongresszust. A németországi zsidó munkások nagyban készülnek ezekre a tanácskozássokra, amelyeknek mindenképpen döntő súlyuk lesz nemcsak a palesztinai munkásmozgalomra, hanem a világ összes zsidó szellemi és fizikai dolgozóira.

Lengyelországban a zsidó munkás tömegek óriási érdeklődéssel készülődnek a kongresszusra. Ötven városban és községben árulják a kongresszusra szóló jegyeket és már eddig is szép eredményt értek el. A napokban a lengyel zsidó szocialisták központi szervezetei sajtóankétot rendeztek, amelyen megjelentek a lengyel köztársaság vezető lapjainak képviselői. Dr. A. Tartacover és A. Reis mérnök referáltak a palesztinai dolgozókról,

akiknek most alkalmuk lesz a világ színe előtt kinyilvánítani akarataikat és célkitűzéseiket. A palesztinai munkás nemcsak dolgozó eleme az országban, hanem fákhordozója egy új kulturának, amelyet a dolgozók képe akaratlanul alakítanak. A zsidó munkás Palesztinában az utóbbi néhány év alatt többet tett az arab dolgozók gazdasági és kulturális javáért, mint hosszú évszázadokon át az arab értelmiség.

A külföldi delegátusokon kívül igen szép számban fognak megjelenni a palesztinai munkásszervezetek képviselői. Lengyelországból eddig százan jelentkeztek a kongresszusra való részvételre. Amerikából már utnak is indultak A. Siplikow, N. Feinstein és A. Hemlin. Marseillesben kiszállottak és innen tovább folytatták útjukat Párizs felé. Párizsban a pályaudvaron fogadóbizottság várta az amerikai zsidó munkásküldöttséget. Augusztus 16-án a Párizsban tartózkodó kiváló

külföldi szocialista vezetők bevonásával a párizsi zsidó munkásvezérek tanácskoztak amerikai elvtársaikkal. Az ülésen megjelentek Turatti, Modigliani Jean Lange és mások. A tanácskozás szívélyes baráti hangon zajlott le. Az amerikaiak tovább utaztak Palesztina felé. Itt rövid ideig tanulmányozni fogják a zsidó munkásság helyzetét és a palesztinai munkásdelegátusokkal együtt fognak Berlinbe jönni a kongresszusra. Az amerikai munkásdelegátusoknak egy másik csoportja közvetlenül amerikai kikötőből fog athajózni Hamburgba.

Calcuttában bombamerényletet követtek el a rendőrfőnökség épülete ellen

London, augusztus 27. Az Evening News jelenti Delhiből, hogy ma számos hindu nacionalista vezető érkezett az indiai fővárosba, hogy részt vegyenek a néhány nappal ezelőtt törvényen kívülinek deklarált pánindiai kongresszus végrehajtó bizottságának holnapra kitűzött ülésén. A karhatalom részéről megtörténtek a szükséges intézkedések.

London, augusztus 27. Kalkutta egyik külvárosában a rendőrfőnökség épületét ellen bombamerényletet követtek el. A bomba elrobbant és robbanása nyomán öten, köztük egy koldus asszony is, életveszélyesen megsebesültek. Szemtanuk szerint a bombamerénylet időpontjában gépkocsis állott meg néhány pillanatra a rendőrfőnökség előtt s ennek utasai lehettek a tettesek. A rendőrség megkezdte a nyomozást az ismeretlen merénylők után.

A délkinai kormány csapatai Shantung félszigeten nagy győzelmet arattak az északiak ellen

London, augusztus 27. A Times nankingi távirata szerint a délkinai kormány csapatai Shantung félszigeten győzelmet arattak az északi felkelők felett. Egyik vasútvonal visszafoglalása alkalmával a kormánycsapatok 3000 foglyot ejtettek és nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak. Több mint 300 forradalmár diákot tartóztattak s köztük többeket azonnal ki is végeztek. Csan Kai Sek marsall hatalmas összegekre rugó jutalmakat helyezett kilátásba azoknak a csapatvezetőknek, amelyeknek sikerül a felkelők által bitorolt városokat visszazserezniük és megvédeniük. Az északi felkelők súlyosabbá vált helyzetükben a mandzsuri kormányzathoz fordultak segítségért, de onnan azt a választ kapták, hogy Mandzsuria továbbra is megőrzi semlegességét. A kormánycsapatok tovább nyomulnak előre.

Egy borzalmas szerencsétlenség miatt a francia légügyi minisztérium betiltotta a bombavető repülőgépek további manővereit

Párizs, augusztus 27. A Havas távirati iroda jelenti az Eure et Loir departementbeli Chartresből, hogy Chavannes község felett a 22-ik francia repülőezred egyik gépe lezuhant. A gép a község egyik uccájának uttestén ért földet és teljesen összetört. Motorrobbanás után a gép is meggyulladt és az összes bennülők, egy hadnagy és négy altiszt szörnyethaltak.

A légi hadgyakorlatok közben az éjjel történt repülőkatasztrófa után illetékes minisztérium azonnal kiadta a rendelkezést a bombavető repülőgépek további manőverének beszüntetéséről.

Ujjonnan átalakítva, új vezetéssel szombaton 30-an megnyílik a Newyork étterme
Elsőrendű Jazz-zene!

Az orosz

Három éves

Bucaresti—Bu
Az Argus érdekel
orosz fának a vilá
szerepéről, amely
solta a románia
is. A lap szerint
lágpiacra való n
log. Háboru előt
lül 6 millió köbn
mennyiségű faan
ra. Az oroszorszá
hezebben heverte
ményeit, mint a
lönösen az utódá
nálva az orosz
tek a termelés n
és minél több
ditani.

Ezalatt a fapia
bilizálódott, mely
lágparitást jóval
utóbbi két évben
termelése ismét
Az orosz faterm
megszervezve és
talmal exportsze
va, amely csakn
államokban elad
zett meg. Magán
nek oroszországb
tröszt-szervezetek
tal utján adják
orosz fa akkor je
dön Oroszország
piacait más állam
helyzetet azonban
nése egy csapásr
lános zavart és a
jes dezorganizálá
szok, hogy felvev
hassák, annyira
árát, hogy az ösz
sebb konkurrense
előtt az orosz fát
sősorban Anglia
hogy azonban az
röl gondoskodott
szerzéséről, az or
tak ott is megpr
ahol azelőtt az or
Annál is inkább,
termés mennyisé
a háboru előtti.
Belgiumban, Holl
száiban sikerült
orosz fának, az or
követnek, hogy
is behatoljanak.
ben nehézségekk
sen azért, mert az
menziókban stand
Keleten nem érték
Olaszországba kü
ból csak nagyon
dukált áron tudta
szok. Figyelmük
olasz piacra kene
orosz fa jelentős
Hosszas tárgyalá
jött létre Olaszor
között nagyobb é
vonatkozólag. Ol
cium alakul, amel
talmal mennyiség
Ez a konzorcium,
és faimportörök
feltételek mellett
elhelyezését:

A szerződés há
Az oroszok minde
méter épületfát s

Ha szolid é
helyről LIBAZ
akarja vagy kérjen
KISHVA KISHVA
zsír és baromfi-sarn
Alap
Szállítás postán és

A
LEA
megnyílt
Vallásos otthon,
gástan ellátás.
lemí
Ritmikus to

AZ OROSZ FA CSAK NEM TELJESEN KISZORÍTOTTA OLASZORSZÁGBOL A ROMÁNIAI FAIMPORTOT

Három éven keresztül évenként 470.000 köbméter épületfát szállít Oroszország Itáliába, amelynek előlege másfélmillió dollárra rug

Bucuresti—Bukarest, augusztus 27. Az Argus érdekes tudósítást közöl az orosz fának a világpiacra el foglalt nagy szerepéről, amely oly károsan befolyásolta a romániai fatermelés fejlődését is. A lap szerint az orosz fának a világpiacra való megjelenése nem új dolog. Háború előtt Oroszország körülbelül 6 millió köbméter épületfát s nagymennyiségű faanyagot szállított a piacra. Az oroszországi faipar azonban nehezebben heverte ki a háború következményeit, mint a többi államok s így különösen az utódállamok, melyek kihasználva az orosz fa távollétét, igyekeztek a termelést minél nagyobbra fokozni és minél több felvevő piacot meghódítani.

Ezalatt a fapiac olyan árak körül stabilizálódott, melyek a háború előtti világpiacostól jóval meghaladtak. A legutóbbi két évben azonban Oroszország termelése ismét megjelent a fapiacra. Az orosz fatermelés trösztökben van megszervezve és az államnak egy hatalmas exportszervezetébe összpontosítva, amely csaknem az összes fogyasztó államokban eladási központokat szervezett meg. Magánvállalkozások nincsenek Oroszországban. Az állami termelőtrösztök az állami exporthivatal útján adják el termékeiket. Az orosz fa akkor jelent meg a piacon, midőn Oroszország háború előtti felvevő piacait más államok foglalták el. Ezt a helyzetet azonban az orosz fa megjelenése egy csapásra megváltoztatta, általános zavart és a nemzetközi fapiac teljes dezorganizálását idézi elő. Az oroszok, hogy felvevő piacaikat visszahódítsák, annyira redukálták termékeik árát, hogy az összes államok legfélelmeztetőbb konkurenciává váltak. A háború előtt az orosz fát főleg a Nyugat és elsősorban Anglia felé irányították. Mint-hogy azonban az angol piac más helyről gondoskodott szükségleteinek beszerzéséről, az oroszok kénytelenek voltak ott is megpróbálni a terjeszkedést, ahol azelőtt az orosz fa ismeretlen volt. Annál is inkább, mert a jelenlegi orosz termelés mennyiségben jóval felülmúlja a háború előtti. Miután Angliában, Belgiumban, Hollandiában és Németországban sikerült gyökeret vernie az orosz fának, az oroszok most mindent elkövetnek, hogy a Földközi-medencébe is behatoljanak. Ez a kísérletük azonban nehezségeket talált, különösen azért, mert az orosz fát nyugati dimenziókban standardizálták, amelyek a Keleten nem értékesíthetők. Az első két Oroszországba küldött hajózállítmányból csak nagyon keveset és nagyon redukált áron tudtak értékesíteni az oroszok. Figyelmüket ennek ellenére is az orosz fa jelentős sikert könyvelhet el. Hosszas tárgyalások után megegyezés jött létre Oroszország és Oroszország között nagyobb épületfa szállítmányra vonatkozólag. Oroszországban konzorcium alakult, amely magára vállalta hatalmas mennyiségű orosz fa eladását. Ez a konzorcium, amelyet nagytőkések és faimportőrök alkotnak, a következő feltételek mellett vállalta az orosz fa elhelyezését:

A szerződés három évre köttetik meg. Az oroszok minden évben 470 ezer köbméter épületfát szállítanak az olasz

piacra, olasz méretekből. A konzorcium szeptember 9-én másfélmillió dollárt folyósított ezekre a szállítmányokra. Az oroszok az előlegért 10 százalékkal nagyobb kamatot fognak fizetni, mint amennyit

a hivatalos olasz bankrúta. A konzorcium 3 százalékos delkredet és három százalékos kasszaskontót kap. Alapárként tíz fontot állapítottak meg az épületfa standardjáért. Ez az ár minden

három hónapban revízió alá kerül. A romániai faexportőrök árai, valamint a jugoszláviai napiárak fognak irányadóul szolgálni az árváltozások megállapítására.

Ez a tranzakció egyike a legnagyobbaknak, melyeket a fapiacra valaha is létrehozottak. A szerződés szeptember 9-én lép életbe, amikor is az orosz konzorcium deponálja a fentemlített előleget. A román fapiac számára jelentős és egyben szomorú esemény ez a tranzakció, mert lényegesen megnehezíti a román fának az olasz piacokon való elhelyezését.

Halálra ítélték Oroszországban két ukrán pogromvezért

Tizenegy év előtt elkövetett bűnökét most torolt meg a szovjet

Berlin, augusztus 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvából érkező hírek szerint a kiewi szovjet-járásbíróság a napokban tárgyalta egy bandának különböző ügyeit. Az ellenforradalmi rablóbanda 1919 őszén szervezkedett és Uman környékén félelmetes dolgokat vitt véghez. A banda, amelyet Klimenko hetman vezetett, néhány hét alatt nem kevesebb, mint háromezer zsidót irtott ki.

A banda tagjainak egy része a forradalom győzelme után messze orosz vi-

dékekre került, ahol viselt dolgaikról nem tudtak. Később abban a hitben, hogy senki nem gondol a gyilkosságok megtorlásra, bementek Ukrajnába és különböző állásokat foglaltak el. Egy Renietz és egy Schweck nevű volt tanító később a szovjet kulturintézményeknél kaptak állást. Talán soha nem derült volna ki a bűnügy, ha különböző visszaéléseket nem követtek volna el. Schweck elszikkasztotta a reábizott pénzeket, Renietz pedig a papirrendelések

nél követett el szabálytalanságokat. A nyomozás során kiderült, hogy a két sikkasztó tíz évvel azelőtt a legbestialisabb módon koncolt fel ártatlan embereket Ukrajnában.

A bíróság megtudta, hogy Ukrajna területén a banda közül még körülbelül tizen tartózkodtak. Ezeket is kinyomozták és bíróság elé állították. Renietz és Schweck tanítókat halálra ítélték, míg a többi vádlottakat háromtól nyolc évig terjedő szabadságvesztésre.

Teljesen győzött a perui forradalom

A foglyul ejtett perui köztársasági elnök meghalt az egyik cirkáló fedélzetén?

Limában letartóztatták az amerikai követség egyik tengerészeti attaséját

Newyork, augusztus 27. A perui-bolivian határvidékről érkezett jelentések szerint az Almirante Grau cirkáló legénysége csatlakozott a forradalmárokhöz és foglyul ejtette Leguia volt köztársasági elnököt, aki a hadihajón el akarta hagyni az országot. Limában biztosra veszik, hogy a leköszönt elnököt internálják, majd katonai bíróság elé állítják. Az országban működő szigorított cenzura és az ostromállapot miatt a külföld perui hírszolgálatára a legnagyobb nehézségek tornyosultak. A délperui felkelők nem akarják elismerni az ideiglenesen megalkult új katonai kormányt sem.

Limából, Peru fővárosából érkezett hírek szerint a helyzet Peruban kezd kenzsoldalódni. Castillo ezredes, a katonai kormány elnöke tárgyalást kezdett a délperuiakkal.

Alkiknek képviselői esetleg szintén helyet fognak kapni az ideiglenes kormány helyébe lépő új kormányban.

Még nem érkezett hír arról, hogy az Augusto Leguia volt köztársasági elnököt külföldre vivő cirkáló a foglyul ejtett elnökkel befutott volna a fővároshoz közeleső Callao kikötőjébe.

Eddig még nem erősítették meg Leguia elnök állapotának súlyosra fordulásáról vagy haláláról elterjedt híreket.

Newyork, augusztus 27. Amerikai politikai és diplomáciai körökben felháborodással tárgyalták azt a hírt, hogy Limában az amerikai követség

egyik tengerészeti attaséját letartóztatták állítólag abból az okból, hogy a forradalom sikere ellen dolgozott. Wa shingtonban hihetetlennek tartják azt a megokolást, hogy az attasé azért kellett őrizetbe venni, mert a déli forradalom kitérőrekor repülőgépen bejárta a felkelők kezére jutott területeket és a limai régi kormányzat megbízásából kiáltványokat és röpiratokat dobott volna le Arequipa lakossága részére.

Washingtonból részletes jelentést kértek be az ügyről és nem kétséges, hogy a jelentés vétele után a legerélyesebben közbe fognak lépni a diplomáciai mentesség e flagráns megsértésének sürgős reparációja érdekében.

Az Associated Press jelenti a bolivian La Pazból, hogy a perui új katonai kormány szikratáviratban közölte az Almirante Grau cirkáló tiszt-

jeivel és legénységével, hogy azonnal térjenek vissza perui vizekre, mert ellenkező esetben az egész személyzetet hadbíró elé állítják. A hadihajó a visszatérésre 48 órával ultimátumot kapott. A cirkáló most van visszatérőben Callaoba.

Leguia volt elnök egyes jelentések szerint a hadihajó fedélzetén urémiát kapott,

amit a kiállott izzalmak súlyosbítottak. Állapota egy amerikai orvos ki-jelentései szerint annyira válságosra fordult, hogy halálának bekövetkezése most már csak órák kérdése. Vannak jelentések arról is, hogy a leköszönt elnök az Almirante Grau fedélzetén már meg is halt.

Newyork, augusztus 27. A tőzsde nem fogadta nyugtalanodva a perui eseményeket, noha az amerikai tőke 150 millió 889 ezer dollárral van érdekelve Peruban.

Súlyos konfliktus Anglia és Perzsia között

A Bahrain szigetek angol főmegbízottját elüzte a perzsa és arab lakosság

Párizs, augusztus 27. A Chicago Tribune párizsi kiadásának jelentik Konstantinápolyból, hogy Anglia és Perzsia között konfliktus támadt a Perzsa-öböl déli részében fekvő Bahrain szigetek miatt. A szigetek angol főmegbízottját a túlnyomóan arabokból és perzsákból álló lakosság elüzte, amit az angol kormány Perzsia szubverzív propagandájának tulajdonít. Anglia közelebről jegyzéket intéz Perzsiához, melyben a perzsa kormányt felelőssé teszi a történetekért és teljes elégtételt fog követelni.

Konstantinápolyi jelentés közli azt a hírt is, hogy az angol hadihajók utban vannak a szigetek felé.

Pilsudszky marsall nem akar együttműködni a lengyel parlamenttel. Genfben jelentik: A Journal de Geneve beavatott varsói forrásból azt a hírt közli, hogy Pilsudszky marsall, miniszterelnök nem akar együtt dolgozni a lengyel parlamenttel. Ehhez képest a szemjűlést nem is fogják összehívni. A marsall a jelek szerint végre akarja hajtani régi elgondolását és meg akarja reformálni a lengyel alkotmányt.

Ha szolid és megbízható helyről akarja LIBAZSIR szükségletét beszerezni, írjon vagy kérjen árajánlatot

klein KLEIN orth. kóser
zsidó és baromfi-árusokból Oradea, Saguna 6.
Alapítva 1912
Szállítás postán és vasuton saját bődönben.

AURORA HOCHMANN orth. zsidó

LEANYINTERNÁTUSA
megnyílik Clujon szeptember 1-én Szentegyház u. 9.
Vallásos otthon, állandó gondos felügyelet. Használati nyelvek: német, francia. — Kifogástalan ellátás. Pedáns rend. Az intézet zene, nyelvek, iparművészet terén teljes szellemi és gyakorlati kiképzést nyújt. Bejáró növendékeknek is.

Ritmikus torna. Prospektus díjtalan. Iskolai előkészítés

Augusztus 28.
ezetők bevonásá-
munkászvezérek ta-
i elvtársaikkal
k Turatti, Modi-
mások. A tanács-
hangon zajlott
vább utaztak Pa-
d ideig tanulmá-
zsidó munkásság
inai munkásdele-
gnak Berlinbe jön
Az amerikai mun-
gy másik csoport-
kai kikötőből fog
a.
ában
letet követ-
dőrőfőnökség
ellen
27. Az Evening
ól, hogy ma szá-
sta vezető érkezett
a, hogy részt ve-
appal ezelőtt tör-
klarált panindiai
tjó bizottságának
lésén. A karhata-
téntek a szükséges
us 27. Kalkutta
a rendőrfőnökség
abamerényletet kö-
explosiót s robba-
kózták egy koldus
helyesen megsebe-
s szerint a bomba-
jában gépkocsi ál-
állanatra a rendőr-
nek utasai lehettek
ország megkezdte a
meretlen merénylők
ormány csapa-
felszígeten
lmet arattak
akiakon
us 27. A Times nan
rint a délkinai kor-
antung felszígeten
az északi felkelők
atvonal visszafogla-
a kormányesapatok
tek és nagymennyi-
ot zsákmányoltak
radalmár diákat le-
ük többeket azonnal
an Kai Sek marsall
re rugó jutalmakat
a azoknak a csapat-
knek sikerül a fel-
telt városokat vissza-
védeniük. Az északi
vált helyzetükben a
ányzatához fordultak
onnan azt a választ
ndzsuria továbbra is
sségét. A kormány
nyomulnak előre.
nas szerencsét-
a francia lég-
erium beilitotta
b repülőgépek
manővereit
us 27. A Havas táv-
ti az Eure et Loir
Chartresből, hogy
te felett a 22-ik fran-
gyik gépe lezuhant
egyik uccájának ut-
és teljesen összetört
után a gép is meg-
sszes bennülök. eg-
altiszt szörnyethal-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Derült idő várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint továbbra is derült időjárás várható emelkedő hőmérséklettel. A hőmérséklet Budapesten ma délután 24 fok Celsiusus.

— **Macdonald ismét munkába lépett.** Londonból jelentik: Macdonald ma Losiemouthból repülőgépen az angol fővárosba érkezett és azonnal bement hivatalába dolgozni. Henderson elhagyta azt a szanatóriumot, amelybe kurára he tekkel ezelőtt bevonult, mert a kurát befejezte. A külügyminiszter 14 pontot adott le testsúlyából. Holnap Henderson is bemeleg hivatalába s foglalkozni fog azokkal a kérdésekkel, amelyek a genfi nemzetközi tanácskozásokon szóba fognak kerülni.

— **Brutálizáltak egy öreg újságárut a husz lejes papirbankjegy miatt.** Rettegő újságárut tegnap elment a postahivatalba, hogy beküldje havi elszámolását lapjának. Amikor a pénzt be akarta fizetni, Pop Flora postamesterőnk arra hivatkozván, hogy a husz lejeseket már szeptember elsején bevonják, a bankjegyeket nem akarta elfogadni. Az újságárut figyelmeztette a postamesterőnt, hogy ehhez nincs joga, mert minden közhivatal tartozik elsőjéig elfogadni ezeket a címleteket. A heves szövíta közben az öreg embert a postán lévő Kulesár postakihordó és Lucretia Moise postai alkalmazottótt tetteg bántalmazták. Az eset nagy felháborodást keltett Rettegen. Ebben a községben ugyanis állandóak a panaszok a lapok postai kikézésítése miatt. A postai alkalmazottakat, ha csak tehetik, akadályozták górdítene a lapok megfelelő időben való kiadása ellen. Ezután erre is felhívjuk a fölöttes hatóságok figyelmét és kérjük, hogy az öreg Lázár Dávidnak szolgáltatassanak elégtételt.

— **Hőhullám Olaszországban és Angliában.** Rómából jelentik: Olaszországban csaknem mindenütt napok óta szinte elviselhetetlen a hőség. Bresciában 33, Toscanában 36 fok Celsiusus mértek. Számos hűguta-eset fordult elő, melyek közül kettő volt halálos. — Az angol déli partvidéket is hőhullám borította el. Hőmérséklet árnyékban 84 és a napon több helyütt 127 fok Fahrenheit is volt. Az irországi depresszió esetleg már holnap véget vehet a nagy hőségeknek.

— **Távoli földrengés okozta a hildebrandi bányakatasztrófát.** Varsóból jelentik: Kattowitzból jelentik, hogy a Hildebrand-tárna igazgatósága a történet bányaszerencsétlenség ügyében kommunikét adott közre, melyben közli, hogy eddigi megállapítások szerint a bányakatasztrófát és bányaomlást távoli földrengés okozhatta. A hat betemetett bányász már régóta nem lehet életben, mert 48 óra sulyos kötőmegek alatt fekszenek. A kiasási munkálatok folyamatban vannak, de csak holnap estére juthatnak el arra a helyre, ahol a kötőmegek a bányászokat eltemették.

— **Támogassunk egy szerencsétlen embert.** Egy tüdőbeteg, sorsüldözött szegény ember kér támogatást. Minthogy munkára képtelen, kéri a jószívű embereket, hogy addig is, amíg egészsége némileg helyreáll, támogassák. Adományokat az Uj Kelet kiadóhivatala közvetíti.

— **Oriási tömeg vett részt Auer Lipót amerikai hegedűművész temetésén.** New Yorkból jelentik: Auer Lipót hegedűművész temetésén hatalmas tömeg vett részt. A tolongás a temető ortodox kápolnája előtt olyan nagy volt, hogy a kaput benyomták és a kerítést is ledöntötték. A meghívott előkelőségek és világhírű művészek alig tudtak a tömegben áthatolni és bejutni a kápolnába. A tolongásban sokan megsebesültek és rosszul lettek.

— **Madgearu Genfben utazik a népszövetségi konferenciára.** Bukarestből jelentik: Madgearu miniszter a varsói konferencia után Genfben utazik, ahol Mironescuval, Titulescuval és Lugoseanuval együtt képviseli Romániát a népszövetségi konferencián.

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

A Központi Segély Bizottsághoz beérkező jelentések szerint a Segélyakció Erdélyben újból megindult. Hiabavaló azonban minden erőfeszítés, ha zsidó testvéreink kivétel nélkül nem veszik ki a részüket az áldozatból. Nem csekély adományokról, hanem számottevő segítségről van szó, hiszen a katasztrófa olyan méretű pusztítást vitt véghez, hogy mintegy 2000 lelket tett földönfutóvá, akik pusztá életüknek egyebet megmenteni nem tudtak. A közelgő bünbánás napjai mindenki szívéhez szólnak: szálljon kiki magába, váltsa meg büneit és nagyobb Mitzvoht nem tehet, mint ha a borsai szerencsétlenek juttat valamit a magáéból. Ismétéljük: **nem könyöradományról, hanem az újjáépítéshez való hozzájárulásról van szó!** A szegény egy-egy téglája éppugy hozzájárul az újjáépítéshez, mint a gazdag jelentősebb adománya! A lényeg és a fontos most az, hogy gyorsan cselekedjünk, azonnal adjunk, mert a tél küszöbén állunk és nem engedhetjük, hogy szerencsétlen borsai hittestvéreink fedél nélkül maradjanak.

A helyi bizottságokat, hitközségeket és minden gyűjtőt nyomtatékosan felhívunk: A gyűjtések eddigi eredményeivel haladéktalanul számoljanak el a Központi Bizottságnak, a gyűjtött összegeket küldjék be a Banca de Credit Marunt si Economie Cluj, Str. Regina Maria 13. sz. alá, a Borsai Segély-Akció számlájára. A természetbeni adományokat, valamint iparos szerszámokat kérjük akár a Borsai Helyi Bizottsághoz, vagy a clujii Központi Bizottsághoz (Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 54.) küldeni, amely minden adományt nyugtázza.

A beérkezett újabb adományok a következők:

Kolozsvár	
Salamon Mór	500 lej
Bognár és Szántó	1.000 „
Nagyvárad	
Dr. Fehér Ferenc	1.070 „
Seletin	
Sperber not. pub.	9.500 „
Szalonta	
Szalontai zsidóság	8.200 „

Nagysomkut	
Nagysomkuti gyűjtés	16.105 „
Fogarasz	
Izr. hitközség	9.000 „
Sieu-Násaud	
Izr. hitközség	950 „
Vilsoara	
Orth. izr. hitközség	900 „
Lóna	
Uniunea Femeilor Evr.	2.500 „
Brassó	
Egy brassói bank	3.000 „
Két favállalat	6.000 „
Halász Ignác	5.000 „
Celluloze gyár	3.000 „
Vestis Rt.	2.000 „
Appel Sámuel	2.000 „
Fibra Rt.	1.000 „
Engel József	1.000 „
Ullmann József	1.000 „
Stern Izák	1.000 „
Krebsz Richárd	1.000 „
Névtelen	1.000 „
Névtelen	1.000 „
Haas József	1.000 „
Hessheimer cég	1.000 „
Weiszfeiler Kálmán	1.000 „
Izso	800 „
Albert	500 „
Dr. Révész Izso	500 „
Deutsch Armin	500 „
Vidor Fülöp	500 „
Deitel Emanuel	500 „
Blatt Kálmán	500 „
Appel Izrael	500 „
Füredi Miksa	500 „
Sole Izidor	500 „
Sole Dávid	500 „
Gál Béla	500 „
Erdős Mór	500 „
Engelsmann Leó	500 „
Dr. Bársony Sándor	500 „
Katz Dávid	500 „
Dr. Adler Izidor	200 „
Csernovice	
Izr. hitközség	29.402 „
Déva	
Aviva-Barisszia	16.210 „
Összesen:	135.337 „
Eddig kimutatva:	1.043.522 „
Gyűjt. eddigi összege:	1.178.859 „

A nyári szünet lejártá után az osztrák parlament megkezdi a gabona-monopólium tárgyalását

Bécs, augusztus 27. A gabonamonopólium ügyében folyó tárgyalások a kormány szakminiszterei és a gazdasági érdekeltségek között.

A Neue Freie Presse azt a hirt közli, hogy a nemzeti tanács nyomban a nyári szünet lejártá után foglalkozni

fog a kérdéssel. Az osztrák szövetségi kormánynak az a szándéka, hogy az új általános elvi állásfoglalást provokáljon a törvényhozástól, ezután adja ki a szakminisztériumnak a tárgyalás készített laboratórium újabb és végleges átdolgozásra.

Az agrárkonferenciára kiküldött delegátusok egyrésze már meg is érkezett Varsóba

Csehország csak megfigyelővel képviselteti magát

Varsó, augusztus 27. A nemzetközi agrárértekezlet augusztus 28-i ünnepélyes megnyitóját az összes lengyel rádióállomások közvetíteni fogják hallgatóinknak.

A delegációk egy része már meg is érkezett a lengyel fővárosba.

Bécs, augusztus 27. A lapok közlése

Németország rendkívül éles hangú jegyzéket intézett Lengyelországhoz a megismétlődő határcidensek miatt

Berlin, augusztus 27. A német kormány az újabb lengyel határsértések miatt ismételtlen tiltakozó jegyzéket intézett a lengyel kormányhoz. A jegyzék szokatlanul éles hangon bejelenti, hogy a német kormány a folytonosan megismétlődő határcidenseket nem hajlandó tovább tűrni s ezért felhívja Lengyelországot olyan intézkedések foganatosítására, amelyek mellett a ha-

társértések megismétlődései elkerülhetők legyenek.

A genfi lapok rámutatnak arra, hogy a lengyel-német viszony az utóbbi hetekben a határcidensek és Treviranus birodalmi miniszter, a megszállott területek miniszterének beszédei nyomán olyan arányú rosszabbodást mutat, amilyenre tíz év alatt nem volt példa.

Dr. Stanca Constantin egyetemi m. tanár, szülész-nőgyógyász szabadságáról visszaérkezett és rendelkezését Piata Unirii (Fóter) 7. szám alatt folytatja. Telefon 3-82.

— **A Haggibbor jubileuma.** Szeptember 14-én lesz tiz esztendeje annak, hogy Kolozsváron megalakult Erdély legelső ma is vezető pozíciót betöltő zsidó sportegyesülete: a Haggibbor. Az egyesület agilis vezetősége dr. Eröss Vilmos az élén, nagy erőfeszítéseket tesz, hogy a Haggibbor tízéves fennállásának jubileumi ünnepségei méltó keretek között folyjanak le. A jubileum alkalmából fogják felavatni a Haggibbor hatalmas zászlaját, amelybe Károly király és a kormány is fognak szepteket beveretni. A jubileumi ünnepségeket nagy sportünnepély zárja be, melynek keretében a Haggibbor a csernovicei Makkabit fogja vendégül látni.

— **Angol és svéd gőzös összeütközése.** Berlinből jelentik: Kielből jelentik, hogy az északi és Keleti tengereket összekötő csatornában a Wyndyke angol és a Canadian svéd gőzös ma éjjel összeütköztek. Mindkét gőzös súlyosan megrongálódott. Kielbe térnek vissza a javítási munkálatok elvégzésére.

— **A timisoarai zsidó finlecek, leánygimnázium és fia felső kereskedelmi iskola összes nyilvánosjogu osztályaiba a beiratkozás 1930 augusztus 25-31-ig tart.** Az újonnan beiratkozó tanulók a 11 lej bélyeggel ellátott felvételi kérvényükhöz csatolni tartoznak iskolai, születési és újraoltási bizonyítványt. A javító vizsgálatra utasított tanulók előjegyzése 1930 augusztus 25-31, beiratása pedig 1930 szeptember 6-8-ig történik. A beiratási határidőn túl jelentkező tanulók csak külön engedéllyel iratkozhatnak be.

— **Betiltották a balti-cuzista kongresszusát.** Bukarestből jelentik: Landanionista képviselő tegnap kihallgatáson jelent meg Vajda belügyminiszternél, akit informált a beszárabiai és bukovinai antiszemita mozgalmakról. A miniszter ígéretet tett megfelelő intézkedések foganatosítására, egyben értesítette a képviselőt, hogy az antiszemita kongresszus 28-ra Baltiba hirdetett kongresszusát betiltotta.

— **A kolozsvári Aviva-Barisszia szombaton este rendezti meg táncestélyét a Balfour-akció javára.** Az estélyt minden valószínűség szerint a Salom-Club helyiségeiben fogják megtartani.

— **Agyonlőtte szeretőjét, mert az áldott állapotban volt.** Bécsből jelentik: Gráci jelentés szerint a Leutschach-tóban bezuott fejjel talált női holttest kiletét megállapították. A nőt Strauss Mariának hívják s személyazonosságának megállapítása után már könnyű volt gyilkosának kézrekerítése is. Letartóztatták szeretőjét, Simon Massert, egy földbirtokos fiát, aki bevallotta, hogy a leányt áldott állapota miatt dum-dum golyóval fűbe lötte, azután a szétrocsolt fejű holttestet a tóba dobta. Masser később önmagával is végezni akart, de az öngyilkossághoz nem volt elég önruralma.

— **Áldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el.** A modern nőgyógyítás főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, fájdalom nélkül és megbízhatóan hatóknak találták. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerkereskedésekben.

— **Aki egy rugásnak köszönhetette boldogulását.** Londonból jelentik: Nottinghamban meghalt egy Stock nevű külföldi, aki 50 ezer font sterlingt vagyont hagyott hátra. Végrendeletéhez egy klauzula fűzött, mellyel egy kétezer font sterlinges adományt, melyet az egyetemnek adományozott, érvénytelennek nyilvánított. Megjegyezte, hogy a rettenetes sok adó és mindenféle közterhek az életben annyira megkárosították, hogy már nem képes ezt az adományt nyújtani. De különben is belátta, hogy az egyetemi anyag olyan rossz, hogy nem érdemli meg az áldozatot. Az iskolabölcsesség nem vezet az életben praktikus célhoz. Az állam tartja el a fiatal generációt. Gyerekkorában történt vele, hogy tanítója formálisan kirugta egyszer, mert nem tartotta be a vasárnapi munkaszünetet. Ő azonban ahelyett, hogy megkérte volna a tanítót, kimaradt az iskolából és ezután a vasárnapokat arra használta fel, hogy dolgozott és tanult. Így vetette meg alapját életének, mely vagyonhoz és tekintélyhez juttatta. Ezt a rugásnak köszönhetette és ezért fűtül minden egyetemre és iskolai bölcsességre.

A besz...

A kriminalisztikájuk haszn...

Newyorki jelentik rendőrség rült fel, hogy met, illetve a kriminalisztika. A hangos film nyomozás száma is sejtett lehet tek arra, hogy nálása rendkívül lehet a gonoszteben, különösen a és bűnügyi eljárás kihallgatások ere...

Tudvalevően az első, amelynek amsítottat ellogat nézve először ki delikvens még tel helyzetének befoly az állapotban tet mási sokkal több mint a későbbi vá módja van lelkil készülni a védeke kat költeni, vagy módon utbaigazit büntársaitól az eg lomásra. Hiszen eset, hogy a vádl omását és azt áll rendszert terhelő mában, testi vagy alatt tette meg. E kénszerítették be...

Kétségtelen, ho sok, amelyek a je nak megörökítve, kihallgatott embe hangrezgését, mo kát, ami pedig so mint maga a vall hallgatás lefolyása vizsgálóbíró és a g folyó párbeszéd is het a bűnösség, va állapítása tekintet. Az amerikaiak v felismerték a beszé bűnügyi nyomozást delphia állam rend tekintélyes és erély ber — volt az első, tben üttörő munk nadtt először az az esetekben a kihallg nen örökítsék meg pontos jegyzőkönyv omásról. Erre ann volt, mert Ameriká nég most is „erély nálnak a kihallgatá nak a bíróság előtt armadfoku vallá mi azután lényegé sküdtéket itéletük...

Schofield a hang zör egy Peters ne hallgatásánál vette adoltak, hogy felté szeretőjét. A fil rájátszottak — és az yebben és megrázó üdtekre, mint bári s az esküdték a b ából, a vádlott vise zaráon megállapít és a vádlott ciniz...

A második esetbe allomását filmetek gyarányu betörése yanuokok, amelyek yan sulyosak volta ott az első kihallg esen megtört és be tt, amit azután a ttek. A főtárgyalás...

aga ellen szülő, aki n Parai zsidó fi an helyezi e

SCHULHOF
Oradea, Str. En. Ciort

A beszélő jegyző-könyv

A kriminalisztikában is fel akarják használni a beszélő filmeket

Newyori jelentések szerint az amerikai rendőrség körében az a terv merült fel, hogy a jövőben a beszélőfilmeket, illetve a tonifilm technikáját a kriminalisztika szolgálatába állítsák. A hangos film feltalálása a bűnügyi nyomozás számára új, eddig még nem is sejtett lehetőségeket nyújt. Rájöttek arra, hogy a beszélőfilm felhasználása rendkívül értékes segítőeszköz lehet a gonosztevők elleni küzdelemben, különösen akkor, ha a nyomozás és bűnügyi eljárás során a siker az első kihallgatások eredményétől függ.

Tudvalevően rendszerint a rendőrség az első, amelynek alkalma van a gyanúsítottat ellogatása után a büntetvényre nézve először kihallgatni. Ilyenkor a delikvens még teljesen eszekegyedtenek és helyzetének befolyása alatt áll és ebben az állapotban tett kijelentései és vallomásai sokkal több hitelt érdemesek, mint a későbbi vallomások, amikor már módja van lelkileg és szellemileg előkészülni a védekezésre, valótlan adatokat költeni, vagy akár valami utonmódon utbaigazítást nyerni esetleges büntetésaitól az egybehangzó hamis vallomásra. Hiszen igen gyakori az az eset, hogy a vádlott a nyilvános bírósági tárgyaláson visszavonja a rendőrség, vagy a vizsgálóbíró előtt tett vallomását és azt állítja, hogy korábbi rendszert terhelő — vallomását izgalomban, testi vagy lelki kényszer hatására tett meg. Hogy a vallomást kikényszerítették belőle.

Kétségtelen, hogy azok a vallomások, amelyek a jegyzőkönyvekben vannak megörökítve, nem rögzítik meg a kihallgatott ember lelkiállapotát: a hangrezgését, mozdulatait és arcjátszmáit, ami pedig sok esetben fontosabb, mint maga a vallomás. És maga a kihallgatás lefolyása: a rendőrtiszt, vagy vizsgálóbíró és a gyanúsított között lefolyó párbeszéd is döntő bizonyíték lehet a bűnösség, vagy ártatlanság megállapítása tekintetében.

Az amerikaiak voltak az elsők, akik elismerték a beszélőfilm fontosságát a bűnügyi nyomozásban. Schofield, Philadelphia állam rendőrfőnöke — elismert tekintélyes és erélyes bűnügyi szakember — volt az első, aki ebben a tekintetben uttörő munkát végzett. Neki támadt először az az ötlete, hogy fontos esetekben a kihallgatásokat hangosfilmre örökítsék meg és ezzel fontos és fontos jegyzőkönyvet nyerjenek a vallomásról. Erre annál nagyobb szükség volt, mert Amerikában igen gyakran még most is „erélyes eszközöket” használnak a kihallgatásoknál és a vádlottak a bíróság előtt minden esetben a kardfokú vallatásra hivatkoztak, ami azután lényegesen befolyásolta az esküdtetek ítéletük meghozatalában.

Schofield a hangosfilmfelvételt először egy Peters nevű gyanúsított kihallgatásánál vette igénybe, akit azzal vádoltak, hogy féltékenységből megölte szeretőjét. A filmet a tárgyaláson lejátszották — és az előadás sokkal mélyebben és megrázóbban hatott az esküdtekre, mint bármilyen filmdráma. És az esküdték a kihallgatás lefolyásából, a vádlott viselkedéséből kétséget kizáróan megállapították a bűnösséget és a vádlott cinizmusát.

A második esetben egy tejeskocsi állomását filmetek le, akit sorozatos gyarányu betörésekkel vádoltak. A tanúk, amelyek felmerültek ellene, olyan súlyosak voltak, hogy a gyanúsított az első kihallgatás alkalmával teljesen megtört és beismerő vallomást tett, amit azután a filmen megörökítették. A főtárgyaláson a vádlott viselkedéséről a bíróság megállapította a bűnösséget és a vádlott cinizmusát.

Állami ellen vétkezik az apja, aki nem a a timarai zsidó fiuinternátusban helyezi el gyermekét

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. En. Ciorogaru (Uri-u.) 14

szavonta a vallomását — de akkor elővették a filmet — és a vádlott most már újra beismer mindent.
Németországban már régebben próbálkoztak hasonló kísérletekkel, de még a néma film idejében, Haarmann tömeggyilkos ügyének nyomozása alkalmával. A vizsgálat akkoriban rendkívül meglehetősen a vádlott Haarmannak és büntetésének, Gransnak a tagadása. Hannover rendőrfőnöke ekkor észrevétlenül filmfelvételeket készített mindkettőjükéről akkor, amikor a fogház udvarán rendes napi sétájukat tették. A képeket azután lejátszották a hannoveri mozikban és a képek alapján hamarosan számos tanu akadt, akik felismerték a vádlottakat, holott közönséges fényképekről nem tudtak rájuk ismerni.
Az első sikerek alapján elhatározták Amerikában, hogy a nagyobb ügyekben igénybeveszik a beszélőfilmet olyan módon, hogy arról a kihallgatottak ne tudjanak. A költségeket olyan módon akarják fedezni, hogy az érdekesebb esetek felvételeit a rendes mozgósínházaknak is eladják.

KÖZGAZDASÁG

Királyi dekrétummal léptetik életbe a pénzügyi reformokat

Kik jegyzik a Földhitel Intézet hatalmas alaptőkéjét?

Bucuresti—Bukarest, augusztus 27. Az elmúlt napokban erősen tartotta magát a hír, hogy a kormány néhány napig tartó rendkívüli ülészakra fogja egybehívni a parlamentet. A fővárosi lapok tudni vélték, hogy a parlament rendkívüli ülészakán hoznak tétő alá azt a néhány igen sürgős törvényjavaslatot, amelyeket a gazdasági válság leküzdésére irányuló törekvés tesz szükségessé. A szállogó híreket azonban a lapok később kénytelenek voltak megcáfolni.

Az újabb verzió szerint a kormány ezeket a törvényeket mégis tétő alá akarja segíteni és amint arról ma a Neamul Románesc feltűnést keltő cikkben közli a kormány ezeket a törvényeket királyi dekrétummal akarja megalkotni és életbe léptetni. A parlament hozzájárulását utólag kérné ki a kormány.

Az új gabona-szerződéseknek semmi hatásuk sem mutatkozik

A közép-európai államok legfőbb gondja, hogy az agrárakosság érdekében vámuinóval vagy gazdasági szerződésekkel megerősítse a buzaárakat. A tervezett román—jugoszlav—magyar vámuinó máris vízbeesett.

A román-jugoszlav szerződés után pedig meg lehet állapítani, hogy annak a piaci árak kialakulására a Bánátban és a Körös völgyében semmi hatása nem mutatkozik. Az árak továbbra is Amerikához igazodnak és közvetlenül Budapesthez, mert a pesti tőzsde az, amely azonnal reagál a Csikágóban történt tőzsdei manipulációkra. Az amerikai szárazság a tengerentúl megszilárdította az árakat és ez a szilárdulás mutatkozik a nagyváradi árak kialakulásában is. Egy mázsa buza jelenleg 400 lej. Tavaly ilyenkor 620—650 volt. Evekkel előbb pedig 800 és ezer, sőt 1200 lej. Az egyik legelőkelőbb nagyváradi terményérettől kaptak az alábbi helyzetjelentést:

— A termés általában jó közepesnek mondható. A buza 77—78 kilogrammos, minőségben közepes. A liszt sífányabb, mint máskor, de ez általános jelenség és lehetséges, hogy csak időleges. Állani

Nemzetközi vagonügyi tárgyalások.

Berlinből jelentik: A német vasuti kocsikat gyártó nagyipar képviselői tegnap megvitatták a világgazdasági korszak és arra az eredményre jutottak, hogy bizonyos eddig történt megállapodásokat stornirozni kell és újabb, a mai helyzetnek megfelelő konvenciókat kell kötni.

Ismét süllyednek a vasárak.

Newyorkból jelentik: Az amerikai vas- és acélpiacon az árak lemorzsolódtak. Egyelőre az árak változatlanok, de valószínű, hogy az árak le fognak szaladni.

képeket azután lejátszották a hannoveri mozikban és a képek alapján hamarosan számos tanu akadt, akik felismerték a vádlottakat, holott közönséges fényképekről nem tudtak rájuk ismerni.
Az első sikerek alapján elhatározták Amerikában, hogy a nagyobb ügyekben igénybeveszik a beszélőfilmet olyan módon, hogy arról a kihallgatottak ne tudjanak. A költségeket olyan módon akarják fedezni, hogy az érdekesebb esetek felvételeit a rendes mozgósínházaknak is eladják.

A kormány álláspontja szerint erre van precedens is, amennyiben az elmúlt ülészak meghatalmazta a kormányt, hogy dekrétó törvénnyel kereskedelmi szerződéseket kössön és azokhoz a parlament utólagos hozzájárulását kérje ki. A Földhitelintézet megállapítása pedig csak egy ilyen nemzetközi konvenció alapján jöhet létre.
Ugyancsak a Neamul Románesc közli, hogy a Földhitelintézet alaptőkéje a tervek szerint 2 és félmilliárd lej lenne, amely összegből 700 milliót a telefon alap rendelkezésére álló összegeiből fedeznének, 700 milliót a Banque de l'Union Parisienne, 300 milliót Iwar Kreuger jegyezne le, míg a hátralévő összeget szintén külföldi érdekeltségek bocsátásának rendelkezésére.

kell egy kicsit a buzáknak is, a lisztnek is, mint ahogy a bor is javul az állástól. Tavaly sem volt a siker kifogástalan, aztán feljavult a pihenéstől. Erdékek különben, hogy a pesti pékek már feltalálták a módját, hogyan lehet ebből a minőségű lisztből is jó kenyeret dagasztani. Eszerint a dagasztáshoz ártézi vizet kell használni, vagy ennek a hiányában egy kissé állított és nem felmelegített vizet. Burgonyát csak mértéktelen szabad keverni.
A pesti pékek ezzel az egyszerű recepttel elérték, hogy semmit se romlott a kenyér minősége.

A takarmányárak azok, amelyek a legszilárdabbaknak mondhatók. Ezzel szemben újra áresés van a tengeriben. Eső előtt 450 volt a tengeri, most 360—380. Általában a helyzet eléggé vizsgálatlan. Ez pedig nem mindegy ma már senkinek. Ha a falunak nincs pénze, nincs a városnak sem. A leszegényedett gazdátársadalom nem vásárol, nincs miből. A kereskedő nem ad el. A gyáros kevesebbet termel, kevesebb munkáskézre van szüksége. Így folyik egyik baj a másikból: az se nagy öröm tehát, ha olcsó a kenyér.

Nemzetközi élelmiszeri kongresszus.

Antwerpenből jelentik: Augusztus 28. és 30-a között Antwerpenben megtartják a nemzetközi élelmiszeri kongresszust. A kongresszust az élelmiszeri nagykereskedők szövetségei hívták össze. A tanácskozáson részt fognak venni Európa összes országainak képviselői. Németországot Wilhelm Herman és dr. George Schmidt szakiró képviseli. A kongresszuson meg fogják tárgyalni különösen a vámkérdést és annak hatásait az élelmiszerek exportjára.

Ismét kínálat jelentkezett a svájci pénzpiacra.

Zürichből jelentik: A svájci pénzpiacra tapasztalt eddigi feszültség az elmúlt héten engedett. A termelés visszafejlődése és a tőkétől való menekülés, amely különösen Spanyolországban mutatja erősen hatását, újra megszilárdította a pénzkínálatot. Külföldi váltó két százalékra 1 és háromnegyed százalékra pedig 1 és háromnegyed és 1 1/4 százalékra esett.

Harc az orosz mangán körül.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok kincstári hivatalában a napokban tárgyalták azt a javaslatot, hogy az orosz mangánérre ugynevezett dumping-vámot vessenek ki. Tekintettel azonban arra, hogy nem lehetett megállapítani, vajjon Szovjet-Oroszország olesóban adja a külföldre vitt mangánt, mint a belföldit, egyelőre döntést ebben a kérdésben nem hoztak. A rákövetkező napon folytatták a tanácskozásokat és megvizsgálták a kérdést, vajjon az orosz export az amerikai magánipart megkárosítja-e. Számosan kijelentették, hogy kénytelenek voltak az olesó mangán miatt bezárni üzemüket. Az orosz kereskedelmi exportúra képviselője szintén jelen volt a tárgyalásokon és felvilágosítást adott az orosz mangán előállításai és exportköltségeiről.

Deutsche Kindergärtnerin

die Korepetieren versteht auch in der Rumänische Sprache bewandert, wird zu sofortigen Eintritt gesucht — Str. Saguna 9

Internat SCHWARTZ - Oradea

A nők legkedveltebb írói!!!

A nőknek Colette, Gyp és Glyn. Sok százezer asszony, leány gyönyörködik bennük Most 70 százalékkal olcsóbbak ezen írók legjobb könyvei!

GYP	
Line imádója	52 lej
Az örök bakfis	52 lej
A szép Guerandné	52 lej
A züllött társaság	52 lej
GLYN	
Acél és kova	52 lej
Az ellentét	52 lej
Ez az ára	80 lej
Férfi és leány	80 lej
A karrier	80 lej
A második Ambrozine	80 lej
A nagy feladat	80 lej
A nagy pillanat	80 lej
Öt év múlva	52 lej
Római színjáték	50 lej
Tul az óceánon	80 lej
Vak szerelem	60 lej

ESCHRUTH	
Arvácska	40 lej
Lengyel vér	60 lej
Magamért szeressen	40 lej
A medvevár lovagja	40 lej
Boldogság csillaga	40 lej
Diadal	40 lej
Hazárd	40 lej
Zsugori néne	40 lej

COLETTE	
Bűnös ártatlanság	66 lej
Cinci	52 lej
Cinci meghal	52 lej
Gyerekek	52 lej
Mitsou kisasszony	52 lej
Az örvényben	66 lej
Az örvény szélén	66 lej

KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN

A KOLOZSVÁRI MOZGÓK MŰSORA

Aug. 28	MAGYAR SZÍNHÁZ	CARMEN	CORSO	EDISON	SELECT	URÁNIA
Csütörtök	I. A tenger hősei. II. Biztosítsa magát!	I. Bécsi rapszódia II. Zsarnok	Három szemvedőlv	Eltűnt végrendelet A fehér sejk	Az elnőmult ajkak	Összetört szivek

Színház-Mozi

A Magyar Színház iródjának közleményei
HOLNAP ESTE FRUSKA PREMIERJE

Nagyon érdekes estéje lesz holnap a Magyar Színháznak. Az idei évad utolsó premierje. Olyan újdonság bemutatása, amelynek igazán világhíre van. A „Fruskát” fogják bemutatni. ez az igazán elragadóan kedves, bájos vigjátékot, amely diadallal járta be Amerikát és Európa minden nagy városának színpadjait. A „Fruska” a címszerepben Marsi Gizivel, a többi szerepekben Tóth Elekkel, Benes Ilonával, Kaszab Annával, Mihályfival, Lantossal háromszor kerül színre: pénteken, szombaton és vasárnap 6 órakor. Helyárak: olcsó nyári helyárak

Vasárnap bucsuelőadások:
ANTÓNIA és TAIFUN

Három nap múlva véget ér az idei évad. Vasárnap bucsuelőadásokat tartanak a színházban. Délután három órakor mozielőadásokkal az „Antónia”-t adják, Poór Lilivel a címszerepben Marsi Gizivel, Miklóssy Margittal, Ihasz Aladárral, Tóth Elekkel, Mihályfival, Lantossal a többi szerepekben. Vasárnap este 9 órakor az idei évad utolsó előadása lesz. Új szereposztással a „Taifun” kerül színre. Ennek az előadásnak a keretében bucsuzik Poór Lili, Janovics Jenő és az egész drámai személyzet. Azután októberig nem lesznek színházi előadások Kolozsváron. A bucsuelőadást nyári olcsó helyárakkal tartják meg.

MA A TENGER HŐSEI és BIZTOSITSA MAGAT

Kettős műsor. Hangos film és Clara Bow

Olyan műsora lesz ma a Magyar Színház mozgóinak, amely ritkítja párját. Hatalmas új kettős műsor. A „Tenger hősei” című nagyszabású hangos, zenélő, éneklő filmsoda, amely szépségével és grandiózus arányaival valószínűleg lenyűgözte Amerikát és Európa nagy világvárosainak közönségét. Mellette Clara Bow legújabb, legragyogóbb alakítása, a 8 felvonásos „Biztosítsa magát” című új vigjáték. Ma este szünetelnek a színházban az előadások, hogy este is alkalma legyen a közönségnek ezt a nagyszerű műsort megnézni. Előadások ma 3, 5, 7 és este 9 órakor. Helyárak: 3, 5 és 7 órakor: 20 és 10 lej. Helyárak este 9 órakor 30, 20 és 10 lej. Az esti előadás jegyei már délelőtt is megválthatók.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Csütörtökön este 9 órakor filmelőadás: A tenger hősei. (A jelenkor leghatalmasabb hangos, zenés film-újdonság) és Biztosítsa magát. (Clara Bow leghíresebb, legragyogóbb 8 felvonásos vigjáték-újdonsága. Helyárak: 20 és 10 lej.)

Pénteken este 9 órakor: A fruska. (Az amerikai és európai színpadok legszenzációsabb újdonsága. Először! A budapesti Belvárosi Színházban 150-szer adott új vigjáték. Nyári helyárakkal. Sorozatszám 366.)

Szombaton este háromnegyed 9-kor: A fruska. Újdonság, másodszor. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 367.)

Szombaton éjjel 11 órakor: Jankele. (A világ leghíresebb amerikai zsidó operett-társulatának bucsufőllépése. Főszereplő: Sidy Thall, Amerika legünnepeltebb operett-szubrettje. Rendes helyárak. Sorozatszám 368.)

Vasárnap d. u. 3 órakor: Antónia. (Nagyon olcsó mozielőadásokkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 369.)

Vasárnap este 6 órakor: A fruska. Újdonság, harmadszor. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 370.)

Vasárnap este 9 órakor: Ünnepi bucsuelőadás. Az idei évad utolsó előadása: Taifun. (Poór Lili, Janovics Jenő, Tóth Elek, Mihályfy László bucsufőllépése ez évadban. Sorozatszám 371.)

Hirdessen az Uj Keletben

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órakor: A tenger hősei. (Minden eddigi hangos filmet túlszárnyaló világatrakció! A legszedületesebb mutatványok és legkövetkezőbb zene és ének). II. Biztosítsa magát. (Clara Bow legújabb, legkövetkezőbb vigjátéka 8 felvonásban. Helyárak: 3, 5 és 7 órakor 20 és 10 lej. Helyárak este 9 órakor: 30, 20 és 10 lej.)

Pénteken: 3, 5 és 7 órakor: A tenger hősei (Hangos, zenélő film) és Biztosítsa magát. (Vigjáték a főszerepben: Clara Bow. Helyárak: 20 és 10 lej.)

Szombaton fél három, fél öt és fél hét órakor: A tenger hősei és Biztosítsa magát. Helyárak: 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: A tenger hősei. (Hangos, zenélő film-újdonság) és Biztosítsa magát. Clara Bow 8 felvonásos vigjátéka. Kivételes helyárak: 20 és 10 lej.)

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 28.

Bukarest. 12—13.30: Grammfón. 17: Dinicu-zenekar, könnyű és román zene. 19: Grammfón. 20: Szimfónikus zenekar. 22: Táncczene a Lidó-menedcéből.

Budapest. 9.15: Az Országos Postás zenekar hangversenye.

9.30: Hírek.

9.45: A hangverseny folytatása.

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangszó. Időjárásjelentés.

12.05: Szalonzenekari hangverseny.

Wagner: Tannhäuser — bevonulási induló. H. Walden: Wenn am Rhein die Reben blühen — dalkeringő.

Tangó. Offenbach: Hoffmann meséi — ábránd. Dvorák: Humoreszk. — Grieg: Szeretlek. Dreier: Tangó.

12.25: Hírek.

12.35: A hangverseny folytatása.

1: Pontos időjelzés, időjárás- és víz állásjelentés.

2.30: Hírek, élelmiszerárak.

3: Piaci árak, árfolyamhírek.

4: Rádió Szabad Egyetemen. Grammfónlemez: Magyar nóták: Lehullott a rezgőnyárfa; Csak egy kislány; Csitt babám; Felkötöm a rézsarkantyum; Ritka buza; Csillagok, csillagok. Dr. Kovácsné Tüdős Ilona: „A tej, a gyümölcs és a zöldség fogyasztásának fontossága a táplálkozásban”. Grammfónlemez: Cserebogár — esárdás; Sivár bukatetón — kesergő

Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és víz állásjelentés.

5.10: Takáts István felolvasása: „A rakoncátlan gyermek”.

5.30: Eugen Stepat orosz balaljkazenekarának hangversenye.

6.30: Máthé Elek dr. előadása: „Szent Agoston”.

7: Kuruc-est. Közreműködik: Csóka Béla (ének), Lugossy István (tárogató).

8: Keleti hangverseny. Közreműködik: Kármán Gizi (ének), Veres Jenő (ének), a Városi Színház énekesei, Ország Tivadar (hegedű), zenekari kísérettel. Szentföldi népdalok: (Zenekar). Hatikwa. Népdal. Tibéria városának éneke. Allahuul Mizzi. Szíriai ökeresztény dalok. Nászmeneti és ünnepi táncok. Müezzín éneke. Mahs Allah: Reggeli ima. Egy beduin sejk dala. Keleti dallamok El-Chálíbból. — Samaritanok dala Nabousból. Száll a szívem. (Hebroni leányok éneke). Oh hol találunk — román. Karaván. Keleti zenekép. Chadzok. (A jemeni zsidók éneke). Változatok egy arab tánc dallamára. Dallal várom. Nebi Dand. Keleti harci induló — Harbul Islam.

Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 18.50: Olasz operából. — 20.30: Rádiózenekar. 21.20: Beethoven ismeretlen műveiből. Utána 0.30-ig táncczene.

Frankfurt. 20.30: Goethe: Ifigénia Tauriszban c. színműve. 22.20: Kávéházi zene.

Milánó. 19.30: Vegyes zene. 20.40: Mascagni „Iris” c. operája. Utána éjfélig grammfón.

Bécs. 20.05: A zene és dal változása 22.05: A Sedlak—Winkler-négyes játéka. Huber Péter zongoraművésszel.

Zágráb. 21.05: Blazsekovicz Martina dal- és áriaestje.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 29.

Bukarest. 12—13.30: Grammfón. 17: Rádiózenekar. 19: Grammfón. — 20: Bizet Carmen című operája grammfónon.

Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny.

9.30: Hírek.

9.45: A hangverseny folytatása.

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangszó.

12.05: A m. kir. I. honvédegyalozred zenekarának hangversenye.

12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás- és víz állásjelentés.

2.30: Hírek, élelmiszerárak.

3: Piaci árak, árfolyamhírek.

4: Kelemen Andor meséi. Felolvasa Börzsönyi Béla.

4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és víz állásjelentés, hírek.

5: Böszörményi Jenő novellái: Tanyai vizsgák. Keszeg Andrásné mint tolmács.

5.25: A Fejes szalonzenekar hangversenye.

6.25: Császár Elemér dr. egyetemi

Aviz — Értosítés

A „Gránicerul” vállalat autóbussz járatai a következő időkben közlekednek:

1930 május hó 26-tól

Cluj—Bala-Mare—Ighet

Indul				Cursa				Érkezik					
I.	II.	III.	IV.	Cluj	Gherla	Dej	Baia-Mare	Somcuta-Mare	Baia-Mare	Seini	Negresti	Câmpulung	Sighet
630	14	—	—	1030	—	—	—	—	—	—	—	—	1730
830	1530	—	—	830	—	—	—	—	—	—	—	—	1530
9	16	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	14
10	17	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	13
11	18	—	—	6	18	10	—	—	—	—	—	—	12
12	19	14	5	5	17	9	—	—	—	—	—	—	—
—	—	15	6	—	16	8	—	—	—	—	—	—	—
—	—	16	7	—	15	7	—	—	—	—	—	—	—
—	—	17	8	—	14	6	—	—	—	—	—	—	—
—	—	18	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Érkezik

Indul

Cluj—Dej—Bistrița

Indul			Cursa			Érkezik		
I.	III.	II.	Cluj	Gherla	Dej	Beclean	Bistrița	Cluj
6	11	16	10	15	18	—	—	—
730	1330	1730	830	1330	1630	—	—	—
8	18	18	8	13	16	—	—	—
9	—	19	7	—	15	—	—	—
10	—	20	6	—	14	—	—	—

Érkezik

Indul

Indulás a főpostától! Jegyek előre válthatók a Hotel Astoria, New-York, Central, Transylvania, Bistrița a Hotel Hoffmann, Szigetgen a Hotel Lorona portáinál. Kirándulásra alkalmi autóbusszok, valamint autotaxik bármikor megrendelhetők irodánkban Kolozsvár, Piața Stefan Cal Mare 4. — Telefon 3—44.

Jaroszláv Hasek: Infanterist Svejk

Viszontagságai a nagy háboruban I.

A világháború egyetlen humoros, szatirikus regénye, amely méltán sorakozik világirodalom halhatatlanná vált humoros művei közé. Három film és több színdarab készült ebből a regényből, amelyben Svejk, aki olyan bolond, hogy már bölcsnek is elnevezhet, mond véleményt emberekről, intézményekről, de úgy, hogy a könnyű bugyan ki a kacagástól és nevetéstől.

Ára 95 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN

tanár előadása: „Képek a magyar irodalom multjából”. Közreműködik br. Szentkeresztyné Nyegre Rózi.

7: A salzburgi ünnepi előadások keretében Mozart „Don Juan” c. operájának közvetítése Salzbürgből.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

Majd: Banda Marci és cigányzenekarának hangversenye a Baross-kávéházban.

Berlin. 20: Komor Géza zenekara 21: Barlah A kék Boll c. drámája utána 0.30-ig táncczene.

Kattovic. 18: Népszerű hangverseny 19.30: Dalok. 20.15: Beethoven-est.

Kassa. 11.30: Grammfónon. 12.30: Déli zene. 17.10: Kozma zongorművész

nő és Stein hegedűművész hangversenye. 20.05: Vigjáték-előadás.

Milánó. 19.30: Vegyes zene. 20.40: Szimfónikus hangverseny. Utána éjfélig grammfón.

München. 20: Mandolin- és tamburaczenekar. 20.30: Richard Frida színművész estje. 21.20: Szimfónikus hangverseny.

Prága. 11.15: Grammfón. 17: Prágai fuvósötös. 20: Sziléziai dalok. — 20.30: Herzmann zongoraművész játéka. 21: Szimfónikus hangverseny. — 22.15: Jazz.

Róma. 17.30—19: Ének- és zenekarverseny. 21.02: Operett-est.

Bécs. 12: Wolfsthal-zenekar. 15.15: A berlini Opera művészei grammfónon. 18: Mozart: „Don Juan” c. kétfelvonásos operája a salzburgi ünnepi játékok honából. Utána a Wacek-zenekar játéka.

Aprohirdetése

Modern szaterén raktárnak vagy letelepedésnek kiadó. Piata Unirii 20.

Művészies diványpárna-montiroz valamint filmünk nagy választékban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Gh. Baritiu (Malom uca)

A város központjában 4 vagy 5 szobás modern lakást keresek november 1-én Villalakás előnyben. Címek azonnal adandók Deutsch Testvérek, Piata Unirii 26.

Uri leánya zsidó családnál olcsó látást nyerhet, fürdőszoba és zongorahasználattal, esetleg zongoraoktatással. Sole Cluj, Jókai uca.

Schwartz Ignác ort. kóser vendéglátó és tejszárma Reg. dinand (Wesselényi uca) 10 szám alatt megnyitott. A felhasznált tejneműek csak készítményeim. — Ugyanott naponta friss tehén- és bivalytej házhoz szállítva is kapható.

Timisoarai uricsalád pensiója két 15 éven felüli gimnáziumi tanár. Rituális koszt. Izsák Timisoara, Sörház faszor 2 szám.

Iskolásgyerekeket felveszek teljes látásra, fürdőszoba használattal. Előfordni Deák Ferenc uca 13, butorizlet.

Iskolás gyermekeket felveszek teljes ellátásra. Érdeklődni Deák Ferenc uca 13. butorizlet.

XIII EVF. Cluj—Kolozsvár augusztus 5690 EV

Az Uj Kelet az es hánati napjaink utáni napján megjelent.

Előzeteseket a szerkesztésben.

Európa-

A sok-sok hiálai konferenciák közül az Európa megvitassa Briand zenei részletei szövetségi ülésszakban nem is, de kibővíti. Az európai gazdasági csőszülnek az európai delegátusai, Európa széteső struktúrájának ő

A briandi terlyozza, hogy nem egyes államok szíri oda irányult szempontok a gazdaság alá. Ugy két pont dönti el a cselekvőképe

illetleg komoly mi tanulság nem tételzésnek, hogy szempontok érv

Európa-konferenciati eredményei levő, hogy az Amok gazdasági és földszaloknál.

önző, kivénhedt. zó akaratából jö

dalai és társadalmi ereji kényszeréből. Ha megteremtői ann

vaszkodásokkal a képtelenséggel p

tálni a kis ameritását, akkor ez és politikai egys

létre.

A mai Európa és társadalmi nemzeti önzések, nitások hozták l

terve respektáltaár, a divergálkek, a kis- és na

ellentétei azok, küliség és a piadgát zuditották l

szuverenitást, le telmezésben, emn

akarja a briandvaskarikát csinár

rejöhét, csak Eu

sági egysége ne leg egyetlen gaz

let lesz, amelynturális különböz

vagy pedig tovés züllése kiszal

Ha az Európa tudni különb és alakulni, mint

Népszövetség so

tüzte ki a népek

lidaritásának re

végrehajtását a mertetését és el

tését — s ime feben a békét ha

uáljai, az európalentéinek elm

nyomásának f

Ha az Európa és politikai tér

kus területen fo

ni, mint a Né gazdasági és p

alatt a vezető politikai hegem

tosítani: akkor sorsára fog jut

szövetség. Eur platonikus érték

lehet megment

„kecske is jö

megmaradjon”